

включаючи його в ланцюжок створення і розподілу позиціонуються цінностей [2].

З появою цифрових технологій та комплексних рішень все частіше почали застосовувати так званий системний підхід до продажів.

Клієнтам позитивно оцінили ідею системної інтеграції, і продавці змогли пропонувати споживачам розширені комплекти товарів і пакети послуг. Процес витіснення незалежних посередників, як показують зарубіжні дослідження, пов'язаний із закономірним розширенням, а також зростанням ролі маркетингу взаємовідносин.

Список використаних джерел:

1. Садеков А. А. Стратегічне управління підприємством. Управління змінами: навч. посіб. Донецьк: ДонНУЕТ. 2010. 414 с.
2. Хлебович Д. И. Клиентоориентированность: теория и практика изучения // *Клиентинг и управление клиентским портфелем*. 2012. № 3. С. 170-184.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ В СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ РЕАЛІЯХ

Н. О. ВОЛГІНА, ст. викл.

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

Сутнісною ознакою підприємницької діяльності є її ризикованість. Банківська діяльність в силу специфіки належить до найбільш ризикових видів підприємницької діяльності, яка в силу суспільної важливості водночас є однією з найбільш регульованих державою.

В сучасній економічній літературі управління банківськими ризиками (ризик-менеджмент банку) розглядається з таких позицій:

- як базовий елемент та ключова функція загальної системи управління банком;
- як інструмент стратегічного управління підприємницькою діяльністю комерційного банку в умовах мінливості та невизначеності бізнес-середовища;
- як система або механізм управління банківським ризиком, засновані на прийомах та стратегії управління.

В сьогоденні економічних реаліях відбувається зростання ризиків в банківській сфері, що є наслідком впливу наступних чинників:

- фінансова дестабілізація, яка носить глобальний характер;
- високий динамізм внутрішнього середовища бізнесу (трансформація бізнесу під вимоги регулятора та ринку, які швидко змінюються);
- посилення впливу чинників зовнішнього бізнес-середовища, напрям та дію яких важко точно передбачити;
- глобалізація фінансових ринків, в силу якої зростає конкуренція в банківському секторі, змінюються «правила гри»;
- цифровізація банківського бізнесу, яка створює додаткові ризики, серед яких законодавча неврегульованість окремих питань, фальсифікація інформації, надійність та безпека операцій та ін.;
- активізація банками інноваційної діяльності (впровадження нових інструментів управління та інноваційних продуктів), а як відомо, інновації завжди пов'язані з певним ризиком.

У відповідь на нові виклики ризик-менеджмент з'явився як нова парадигма стратегічного управління банківським бізнесом в складному та важкопрогнозованому середовищі. В рамках цієї парадигми ризик-менеджмент банку розглядається як безперервний процес управління банківськими ризиками в умовах постійних змін, що відбуваються в зовнішньому та внутрішньому середовищі ведення бізнесу.

Сучасна інтегрована модель ризик-менеджменту банку комплексно розглядає ризик в усіх складових та сферах діяльності комерційного банку, включаючи напрями діяльності, бізнес-процеси, продукти, послуги.

Напрями розвитку сучасного ризик-менеджменту в глобальному масштабі представлено на схемі 1.

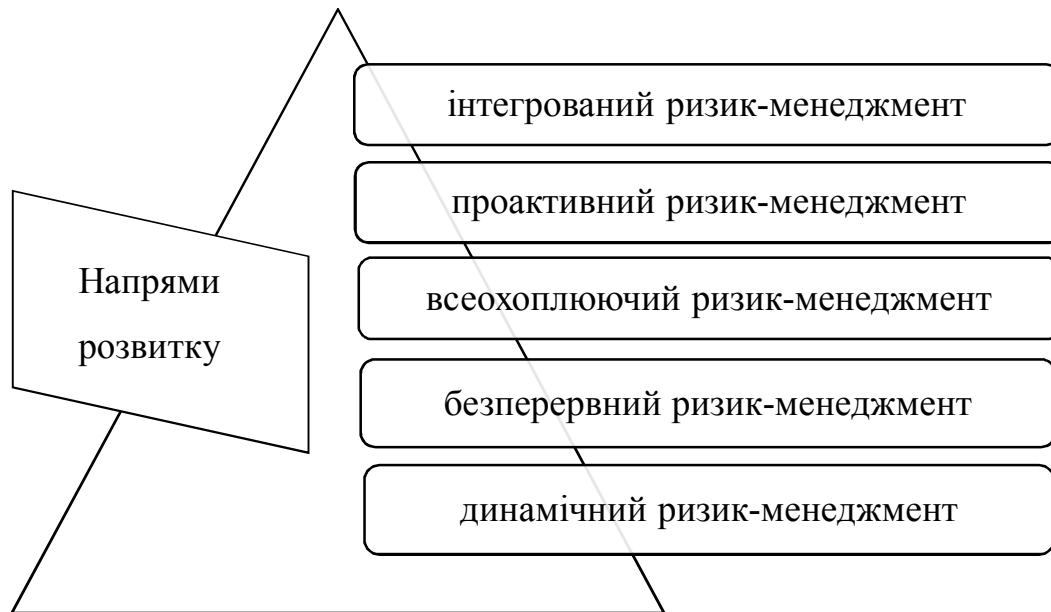

Рис. 1 – Напрями розвитку сучасного ризик-менеджменту

Враховуючи теоретичні надбання сучасного менеджменту та практику успішних компаній, ризик-менеджмент яких забезпечує прийнятний рівень ризику бізнесу за будь-яких змін, про високий рівень управління ризиками свідчить відповідність ризик-менеджменту наступним критеріям (рисунок 2).

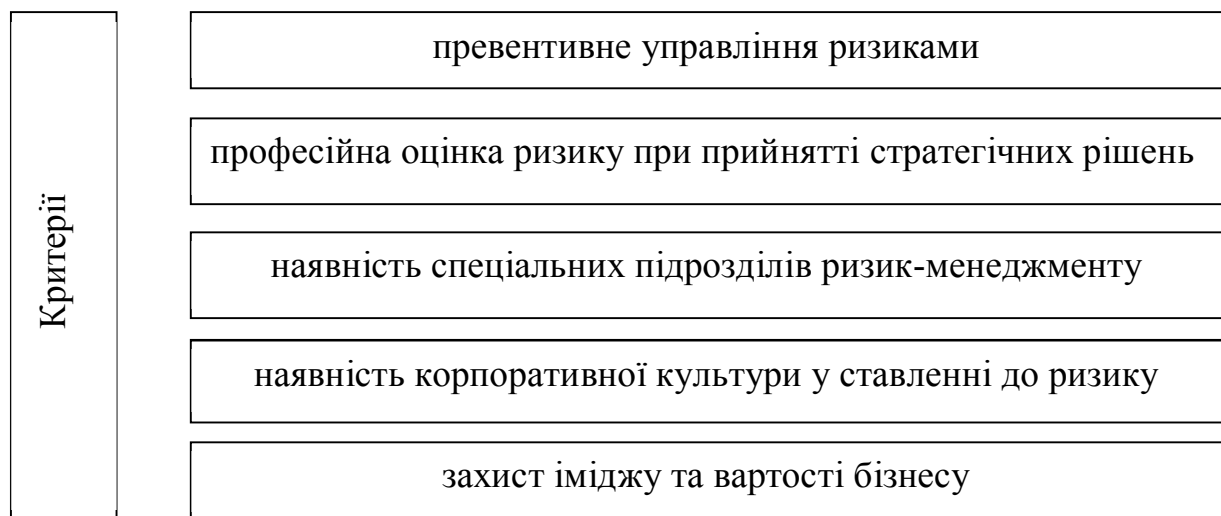

Рис. 2 – Критерії якості ризик-менеджменту

В літературі існує безліч визначень дефініції «стратегічний ризик менеджмент». Ми під цим поняттям розуміємо цілеспрямований комплекс управлінських рішень та заходів їх практичної реалізації, спрямований на збереження прибутковості та сталого розвитку банківського бізнесу в динамічному бізнес-середовищі за умови забезпечення оптимального співвідношення «дохід-ризик» підприємницької діяльності. В основі управління ризиками лежить стратегія, яку ми трактуємо як сукупність напрямів і способів управління бізнесом в умовах невизначеності.

При розробці стратегії управління ризиками комерційні банки керуються:

- законодавчо-нормативними актами, що регулюють банківську діяльність в цілому та, зокрема, питання управління ризиками;
- прогнозними макроекономічними сценаріями;
- затвердженою вищим керівництвом загальною стратегією розвитку бізнесу;
- міжнародними положеннями, принципами та рекомендаціями в сфері банківської діяльності та нагляду, зокрема рекомендаціями Базельського комітету, та ін.

При розробці стратегії ризик-менеджменту банку враховуються наступні положення:

- стратегія визначає базові принципи управління ризиками, які притаманні підприємницькій діяльності банку, та достатність його капіталу;
- метою розробки стратегії є забезпечення підтримки прийняттого рівня ризиків, обмеженого апетитом до ризику, та виконання регуляторних вимог в сфері банківського нагляду;
- строки стратегічного планування показників банківських ризиків, їх цільових рівнів та структури, цільової структури капіталу мають відповідати строку стратегічного планування, встановленому прийнятою загальною стратегією розвитку банківського бізнесу (частіше це 3 роки).

Відповідно до Положення «Про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах» обов'язковий перелік

внутрішньобанківських документів з управління ризиками комерційного банку має включати:

- декларацію схильності до ризиків;
- стратегії та політики управління ризиками;
- методики виявлення суттєвих ризиків;
- кодекс поведінки (етики);
- порядок і процедури управління ризиками [1].

Положенням [1] регламентуються також наступні ключові з точки зору управління ризиками підприємницької діяльності банку вимоги:

- 1) управління всіма суттєвими ризиками, на які наражається банк в процесі своєї діяльності;
- 2) обов'язкове проведення стрес-тестування;
- 3) використання банком ефективних моделей та інструментів оцінки ризиків;
- 4) створення надійної інформаційної системи щодо управління ризиками та звітування про них;
- 5) необхідність оцінки ризиків за новими продуктами до моменту їх впровадження.

Суттєвими визнаються ризики на базі відповідності будь-якій з таких ознак: пов'язані з впровадженням нових банківських продуктів та видів операцій; ризики, за якими встановлені економічні нормативи НБУ.

Оцінка суттєвості ризиків здійснюється на основі оцінки комплексу показників, що характеризують складність, рівень ризиків, обсяги операцій або шляхом співставлення максимальних втрат від ризику з регуляторним капіталом, або на підставі експертної думки враховуючи масштаб впливу ризику на діяльність (для ризиків, що неможливо оцінити).

Перелік основних ризиків банків та обов'язкові дії щодо управління ними відповідно до Положення НБУ представлено на рисунку 3.

Ризики					
Кредитний	Ліквідності	Процентний ризик банківської книги	Ринковий	Операційний	Комплаєнсний
Управлінські дії					
Виявлення	Вимірювання	Моніторинг	Контроль	Звітування	

Рис. 3 – Контрольовані ризики та управлінські дії

Список використаних джерел:

1. Постанова НБУ «Про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0064500-18#Text>. (дата звернення 10.01.2021р.)

КОНЦЕПТ СТАЛИХ ФІНАНСІВ У СУЧАСНОМУ ПІДПРИЄМНИЦТВІ

Д. В. КЛИНОВИЙ, канд. екон. наук, с. н. с., доц.

Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України»

І. О. ПЕТРОВСЬКА, канд. екон. наук, с. н. с., доц.

Навчально-науковий інститут управління, економіки та природокористування Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського

Питання фінансового забезпечення сталого економічного, соціального та екологічного розвитку протягом як мінімум останніх 20 років незмінно перебуває в центрі уваги світового наукового співтовариства та бізнес-кіл й включає багато напрямків, таких, зокрема, як формування «кліматичних», «зелених», «соціальних», «відповідальних» і, в остаточному підсумку, «стійких» або «сталих» фінансів які, проте, досі так і не узагальнено в окрему цілісну та логічно впорядковану теорію сталих фінансів, яка існує на сьогодні